

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

IV. De oratione & Ieiunio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

In Quadragesima, Sermo IV. 163

Bus verbis : interdum quoque ob gravitatem silentii, & ab ipsis quæ videri poterant necessaria. Jeiunet manus ab ociosis signis, & ab operibus omnibus quæcunque non sunt imperata. Sed & multo magis anima ipsa jeiunet à vitiis, & propria voluntate sua. Etenim sine jeunio hoc cætera à Domino reprobantur, sicut scriptum est ^c *quia in diebus jeuniorum vestrorum voluntates vestrae inveniuntur.* ^{c. Esa. 58. 4}

IN QUADRAGESIMA

De Oratione & Jeunio.

S E R M O IV.

Quia jeunii quadragesimalis tempus advenit, quod tota devotione suscipere moneo charitatem vestram : dignum reor aliquatenus exponere, quo fructu & quemadmodum oporteat jejunare. Primum quidem fratres, pro eo quod ab ipsis quoque licitis abstinemus, ea nobis quæ prius commisimus illicita condonantur. Quid verò est condonari commissa, nisi jeunio brevi jeunia redimi sempiterna? Gehennam enim meruimus, ubi nullus unquam cibus est, consolatio nulla, terminus nullus : ubi guttam aquæ dives postulat ^a, & accipere non meretur. Bonum ergo & salutare jeunium, quo redimuntur æterna supplicia, dum remittuntur hoc modo peccata. Non solum autem abolitio est peccatorum, sed extirpatio vitiorum : non solum obtinet veniam, sed & promeretur gratiam : non solum delet peccata præterita quæ commisimus, sed & repellit futura quæ committere poteramus. ^{a Luc. 16. d}

Dicam unum adhuc quod facile capiat, sæpius, nisi fallor, experti? Jeunium orationi devotione & fiduciam donat. Et vide quemadmodum sibi invicem jeunium & oratio socientur, sicut scriptum est ^b, *Frater adiuvens fratrem, ambo consolabuntur* : Oratio virtutem impetrat jeunandi, & jeunium gratiam promeretur orandi. Jeunium orationem roborat, oratio sanctificat jeunium, & Domino repræsentat. Quid enim jeunium nobis proderit, si relinquatur in terra? quod absit. Sublevetur ergo jeunium penna quadam orationis. Verum huic, ne fortè minus sufficiat, alteram quoque necesse est sociari. *Oratio iusti*, ait Scriptura ^c, *penetrat cælos*. Sint ergo jeunio nostro, ut facile cælos penetret, alæ duæ orationis scilicet, atque iustitiæ. Iustitia vero quæ est, nisi quæ cuique reddit quod suum est? Noli ergo quasi solum attendere Deum, debitor enim es etiam Prælati, etiam fratribus tuis: nec vult Deus ut parvipendas quos ipse minimè parvipendit. Neque enim sine causa ait Apostolus ^d, *Providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus*. Dicebas fortasse. Sufficit mihi si tantum DEUS approbat quod ago, quæ mihi de humano

Quo fructu, & quomodo jeunandum.

Jeunii & orationis copula. ^b Prov. 18. 6

Oratio & Iustitia sunt alæ jeunii.

^c Eccles. 35. 6

^d Rom. 12. d *Ingratum Deo, quod scandaloso, inobediens, &*

Sermones S. Bernardi.

X

cura

*Singularitati
commixtū est.
e Iocl. 1.*

*f Luc. 18. b
ieiunii utilis
conditiones &
requisita.*

g Psal. 150. a

*Tria Oratio-
nis vitia.
1. Nimia Ti-
miditas.*

h Psal. 41. b

*Malè alii
meas.*

*2. Orationis
vitium, Te-
meritas.
i Eiaie. 58. a
Peccatori
quomodo o-
randum.*

k Luc. 18. b

cura iudicio? Sed certus sis, quod ei minimè placeat, quicquid cum scan-
dalo filiorum eius, & contra ipsius feceris voluntatem, cui obedire tan-
quam eius vicario oportebat. *Sanctificate* (inquit ^e) *ieiunium, vocate cœ-*
tum. Quid enim est cœtum vocare? Unitatem servare, diligere pacem,
fraternitatem amare. Superbus ille Phariseus ieiunium habuit, ieiu-
nium sanctificavit, qui nimirum ieiunavit bis in sabbato; & gratias egit
Deo: sed non vocavit cœtum, dicens ^f: *Non sum sicut cateri hominum,*
ideoque ala una nitens ieiunium eius non pervenit in cœlum. Vos er-
go, charissimi, lavate manus vestras in sanguine peccatoris, & omnino
solliciti estote, ut alas duas habeat ieiunium vestrum, sanctimoniam sci-
licet & pacem, sine qua nemo videbit Deum. *Sanctificate ieiunium,* ut
pura intentio & devota oratio divinæ illud offerat maiestati. *Vocate cœ-*
tum, ut congruat unitati. *Laudate Dominum, in tympano & choro g,* ut
concors sit mortificatio carnis.

Porro quia & de Ieiunio & de Justitia aliqua diximus, dignum est
ut de Oratione quoque pauca loquamur. Hæc enim quanto efficacior
est si fiat ut debet, tanto callidius impediri ab adversario solet. Interdum
enim graviter impeditur oratio à pusillanimitate spiritus, & timore im-
moderato. Hoc autem tunc solet fieri cum sic cogitat homo propriam
indignitatem, ut non convertat oculos ad divinam benignitatem: *abyssus*
enim *abyssum invocat* ^h: *abyssus luminosa, abyssum tenebrosam, abyf-*
sus misericordiæ, abyssum miseræ. Profundum namque est cor homi-
nis, & imperscrutabile. Sed si magna est iniquitas mea, multo maior est
Domine pietas tua. Ideoque cum ad meipsum turbata fuerit anima mea,
membrum sum multitudinis misericordiæ tuæ, & respiro in ea: & cum in-
troiero in potentias tuas*, nolo memorari justitiæ tuæ solius.

Veruatamen sicut periculum est, si fuerit oratio nimis timida, sic in
contraria parte non minus imò & maius periculum est, si forte fuerit te-
meraria. De his qui sic orant, audi quid loquatur ad Prophetam Domi-
nus. *Clama,* inquit ⁱ, *ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam, &c.* Quasi
tuba, inquit, quia in spiritu vehementi increpandi sunt temerarii. Me
etenim quærunt, qui seipsum nondum invenerunt. Nec hoc dico ut pec-
catoribus auferam orandi fiduciam, sed volo eos orare tanquam gentem
quæ peccatum fecerit, non justitiam. Orent pro indulgentia peccato-
rum suorum in animo contrito, & spiritu humilitatis, quemadmodum
publicanus ille, *Deus,* inquit ^k *propitius esto mihi peccatori.* Temeritatem
enim dico, quando is, in cuius conscientia peccatum adhuc aut vitium a-
liquod regnat, ambulat in magnis & mirabilibus super se, minus sollicitus
pro periculo animæ suæ. Tertium periculum est, si sit oratio tepida, & non

ex viva

ex viva affectione procedens. Timida quidem oratio cœlum non penetrat, quia restringit animum timor immoderatus ut oratio non dicam non ascendere, sed nec procedere queat. Tepida verò in ascensu languescit & deficit, eo quòd non habeat vigorem. Nam temeraria non ascendit, sed resilit: resilitur enim ei; nec tantum non obtinet gratiam, sed & meretur offensam. Quæ verò fidelis & humilis & fervens oratio fuerit, cœlum sine dubio penetrabit; unde certum est quòd vacua redire non poterit.

3. Vitium orationis, Tepiditas.

IN QUADRAGESIMA

De triplici modo orationis.

SERMO V.

Charitas qua pro vobis sollicitus sum, Fratres mei, cogit ut loquar vobis: & urgente ea multo sapius loquerer, nisi tam multis occupationibus impediret. Nec mirum si sollicitus sum pro vobis, cum inveniam in meipso materiam multam & occasionem sollicitudinis. Quoties enim propriam miseriam, & multimoda pericula cogito, haud dubium quin ad me ipsum conturbetur anima mea. Nec minor mihi sollicitudo est pro singulis quibusque vestrum, si tamen diligo vos tanquam meipsum. Novit ipse qui scrutatur corda, quoties in corde meo propriæ sollicitudini præponderat sollicitudo vestra. Nec mirum si multa mihi sollicitudo est, & timor magnus conturbat me super omnibus vobis, quos video in tanta miseria, & in tantis constitutos esse periculis. Ipse enim (ut manifestum) gestamus laqueum nostrum, ubi proprium circumferimus inimicum, carnem hanc loquor, de peccato natam in peccato nutritam, corruptam nimis ipsa origine, sed multo amplius prava consuetudine vitiatam. Hinc est quòd tam acriter caro adversus spiritum concupiscit, quòd assidue murmurat, & impatiens est disciplina, quòd illicita suggerit, quòd nec rationi obtemperat, nec inhibetur ullo timore.

Inimicus noster domesticus, caro nostra.

Huic accedit, hanc adjuvat, hac utitur ad impugnandos nos callidissimus serpens, cui nullum aliud desiderium est, nullum studium, nullum negotium, nisi effundere sanguinem animarum. Hic est qui jugiter machinatur malum, qui desideria carnis instigat, qui concupiscentiæ ignem naturalem, quodammodo venenatis suggestionibus sufflat, illicitos motus inflammat, peccati occasiones parat, & mille nocendi artibus corda hominum tentare non cessat. Hic est qui manus nostras proprio cingulo alligat, & ut dicitur, baculo nostro nos cædit, ut caro quæ data est in adiutorium, in ruinam nobis & in laqueum fiat.

Alter hostia noster insensibilis. Diabolus.

X 2

Sed